

Handläggare
Madeleine Hagerth
Telefon: 08 - 508 21 051**Till**
Älvsjö stadsdelsnämnd
2015-06-17

Remiss om betänkandet Moderniserad studiehjälp KS 585/2015

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Göran Sjödin
Tf. stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat remiss av betänkandet *Moderniserad studiehjälp* till bl.a. Älvsjö stadsdelsnämnd för yttrande.

De förändringar som föreslås i betänkandet är framförallt att resurser förs över från det generella studiebidraget till de riktade studiestöden till ekonomiskt svaga hushåll. Studiebidraget renodlas därmed till ett utbildningspolitiskt stöd. Gymnasieungdomar upp till 20 år med funktionsnedsättning förs in i systemet och får studiebidrag i stället för förlängt barnbidrag och aktivitetsersättning. Förslaget innebär också att studiebidraget utbetalas till den studerande, istället för till vårdnadshavaren, även om hen är omyndig.

Förvaltningen är positiv till förslaget, förutom att studiebidraget även i fortsättningen bör betalas ut till vårdnadshavaren så länge som den studerande är omyndig.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom verksamhetsområde barn, ungdom och vuxna i samråd med verksamhetsområde äldre och funktionsnedsatta. Ärendet har behandlats i rådet för funktionshinderfrågor och förvaltningsgruppen 2015-06-11.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat remiss av betänkandet *Moderniserad studiehjälp* till stadsledningskontoret, socialnämnden, utbildningsnämnden samt Rinkeby-Kista, Skärholmens och Älvsjö stadsdelsnämnder för yttrande senast 2015-06-25.

Betänkandet

Regeringen tillkallade en särskild utredare, Anders Franzén, med uppdrag att föreslå hur studiehjälpen kan effektiviseras, moderniseras och renodlas samt hur den grupp som idag studerar med aktivitetsersättning eller förlängt barnbidrag ska kunna få ersättning från studiestödssystemet. Utredningen kallas 2012 års studiehjälpsutredning. Utredaren har nu överlämnat sitt betänkande *Moderniserad studiehjälp*.

Betänkandet innehåller följande delar;

1. Författningsförslag
2. Modernisering av studiehjälpen
3. Studiehjälpen och EU-rätten
4. Stöd för inackordering
5. Stöd för dagliga resor
6. Stöd för inackordering och dagliga resor för personer med funktionsnedsättning
7. Gymnasiebidrag ersätter det extra tillägget
8. Stöd till unga studerande föräldrar
9. Nya studerandegrupper i studiestödssystemet
10. Ogiltig frånvaro
11. Utbetalning av studiehjälp
12. Konsekvenser av förslagen
13. Författningskommentarer

Modernisering av studiehjälpen

Studiehjälpen formades vid mitten av 1960-talet och har endast genomgått smärre förändringar. Behovet av modernisering är därför stort. Utgångspunkten i betänkandet är att studiehjälpen ska vara renodlad, ändamålsenlig, enhetlig och inkluderande.

Belopp och inkomstgränser ska anpassas till dagens inkomst- och kostnadsnivå. Studiehjälpen bör även inkludera studerande med funktionsnedsättning.

Målen är att studiehjälpen ska;

- främja samhällets kompetensförsörjning genom att markera att samhället sätter värde på att ungdomar fortsätter att studera efter grundskolan
- begränsa incitamenten att av ekonomiska skäl avstå från gymnasiestudier
- främja aktiva studier på heltid
- bidra till att undanröja geografiska hinder för att genomföra gymnasieutbildning.

Målen är att studiebidraget ska;

- stimulera den studerande att påbörja och fullfölja en gymnasial utbildning
- stödja ungdomars utveckling till självständiga och ansvarstagande medborgare genom att ge dem ansvar för en egen ekonomi.

Studiebidrag för faktisk studietid

Studiehjälpen föreslås kvarstå som ett generellt studiestöd till studerande på gymnasienivå i åldern 16-20 år.

Studiehjälpen består idag av det generella studiebidraget, inackorderingsstöd samt extra tillägg till ekonomiskt svaga hushåll. Betänkandet föreslår att resurser förs över från det generella till de riktade stöden.

Studiebidraget ska bara utbetalas för faktisk studietid och beräknas per vecka under 40 veckor per läsår. Bidraget blir då 9 760 kronor per läsår, vilket är 740 kronor lägre än idag.

Besparingen finansierar;

- ett förbättrat stöd till ekonomiskt svaga hushåll med barn i gymnasiet och
- ett stöd till gymnasieelever som har barn.

Stöd för inackordering

Ansvar för inackorderingsstöd är idag delat mellan kommunerna och staten. Kommunerna svarar för stödet till elever, som går i skolor med offentlig huvudman och staten (CSN) för stödet till elever med enskilda huvudmän. Detta innebär att förutsättningarna för rätt till stöd och även storleken på stödet skiljer sig åt.

För att få likabehandling föreslås att staten genom CSN får det samlade ansvaret för inackorderingsstöd inom ramen för studiehjälpen. I betänkandet föreslås att stödet också höjs med cirka 25 procent.

En förutsättning för att få inackorderingsstöd är att den valda utbildningen inte finns vid en gymnasieskola på hemorten.

Stöd för dagliga resor

Kommunerna svarar för kostnaderna för gymnasieelevers dagliga resor mellan bostaden och skolan. CSN lämnar bidrag för dagliga resor till de som har rätt till studiehjälp för studier utomlands om de inte får bidrag via en hemkommun.

I betänkandet föreslås att bidraget avskaffas för den senare gruppen samt att ersättning för dagliga resor och inackorderingsstöd inte ska utbetalas för samma tid.

Stöd för inackordering och dagliga resor för personer med funktionsnedsättning

För att elever med funktionsnedsättning ska kunna välja utbildning på likvärdiga grunder som andra gymnasieelever så finns det ett behov av ett kompletterande bidrag.

Det extra inackorderingsstödet avser elever som studerar på annan ort och som har merkostnader till följd av sina funktionsnedsättningar. Stödet ska utbetalas med som mest 1 800 kronor per fyra veckorsperiod. Viss utvidgning av rätten till skolskjuts föreslås också.

Gymnasiebidrag ersätter det extra tillägget

Förslaget innebär att syftet med studiestödet omformuleras till att enbart vara ett stöd för studier och inte ett stöd till barnfamiljer. Studiebidraget renodlas till ett utbildningspolitiskt stöd.

Det extra tillägget avskaffas inom studiehjälpen och det inrättas i stället ett nytt bidrag kallat gymnasiebidrag inom den ekonomiska familjepolitiken. Det familjepolitiskt präglade extra tillägget inom studiehjälpen avvecklas därmed så att studiehjälpen får en renodlad utbildningspolitisk dimension. Omfördelningen innebär en satsning för att stödja gymnasiestuderande ungdomar som kommer från inkomstsvaga hushåll.

Försäkringskassan föreslås svara för administrationen av det nya bidraget, som får en betydande höjning av både bidragsbeloppet och inkomstgränsen jämför med det extra tillägget.

Gymnasiebidraget föreslås bli 1 100 kronor per månad till de elever där familjen har en bidragsgrundande inkomst under 210 000 kronor per år.

Stöd till unga studerande föräldrar

För att göra det möjligt för unga föräldrar att påbörja eller återuppta gymnasiestudier föreslås att ett särskilt bidrag skapas. Det utformas som en förstärkning av gymnasiebidraget och avser att täcka den egna och barnets försörjning. Den ekonomiska standarden motsvarar det som ekonomiskt bistånd skulle ha gett, vilket innebär 3 500 kronor per månad. För ytterligare barn betalas 500 kronor per månad.

Stödet, som ska kallas föräldratillägg, administreras av försäkringskassan och betalas ut till den studerande.

Nya studerandegrupper i studiestödssystemet

Alla ungdomar med funktionsnedsättning som studerar på gymnasienivå föreslås få studiehjälp i stället för förlängt barnbidrag och aktivitetsersättning till och med första kalenderåret det år hen fyller 20 år. CSN ska administrera studiehjälpen.

Övergångsregler innebär att den som påbörjat en utbildning med nuvarande förmån får behålla dem till utbildningen avslutats.

Ogiltig frånvaro

För att studiehjälp ska lämnas krävs att eleven är närvarande i skolan. Frånvaro vid enstaka lektioner bör dock kunna tolereras i studiestödshänseende.

Förslaget innebär att när en studerande har ogiltig frånvaro som är;

- upprepad och uppgår till minst fyra lektioner under en vecka ska studiebidraget för en vecka inte betalas ut
- upprepad och uppgår till minst sexton lektioner under fyra på varandra följande veckor ska studiehjälp för fyra veckor inte betalas ut
- sammanhängande och uppgår till minst en vecka ska studiehjälp för fyra veckor inte betalas ut.

Vid synnerliga skäl kan studiehjälp betalas ut trots att den studerande har ogiltig frånvaro i sådan omfattning att studiehjälp skulle ha dragits in.

Gymnasieskolan ska varje månad lämna frånvarounderland till CSN om en studerande har varit ogiltigt frånvarande i sådan omfattning att studiehjälp inte ska betalas ut.

Om rektor bedömer att den studerande till följd av funktionsnedsättning inte förstår konsekvenserna av sitt handlande ska frånvaron inte rapporteras.

Utbetalning av studiehjälp

Studiehjälp för omyndiga studerande betalas idag ut till den studerandes vårdnadshavare. Betänkandet föreslår att studiebidrag som huvudregel utbetalas till den studerande även om hen är omyndig.

Inackorderingsstöd för en omyndig studerande föreslås även i fortsättningen betalas ut till den studerandes vårdnadshavare.

Ekonomiska konsekvenser av förslaget

Förslagen i betänkandet innebär en renodling av det finansiella ansvaret för studiestöd. Kostnaderna för inackordering och studiebidrag blir kvar inom dagens utgiftsområde medan stöd till ekonomiskt svaga hushåll förs över till den ekonomiska familjepolitiken. Nya studerandegrupper förs samtidigt in i studiestödssystemet

Reformen innebär en omfördelning från det generella till de riktade stöden och medför sammantaget inte några ökade utgifter för staten utan tvärtom en större utgiftsminskning inom socialförsäkringens område.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till förslaget om en Moderniserad studiehjälp.

Förvaltningen uppmärksammar särskilt att villkoren nu blir lika för elever i kommunala respektive fristående skolor liksom för elever med eller utan funktionsnedsättning. Förvaltningen anser att detta är en angelägen fråga liksom att man inför möjlighet till förstärkt ekonomiskt stöd för inackordering och dagliga resor för personer med funktionsnedsättning.

Förvaltningen menar att det nu blir tydligt vad som är rent studiestöd och vad som är bidrag till inkomstsvaga hushåll (gymnasiebidrag och föräldratillägg). Vidare anser förvaltningen att det även är viktigt att elever i inkomstsvaga hushåll stimuleras till studier och därmed får större möjlighet till arbete och egen försörjning i framtiden.

Däremot tycker förvaltningen att studiebidraget även i fortsättningen ska betalas ut till de omyndigas vårdnadshavare, fram till dess att hen blir 18 år och myndig, eftersom vårdnadshavaren har försörjningsplikten.

Förvaltningen föreslår därmed att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Remissen